

Handläggare
Annika Rosbring
Telefon: 08-50835480

Till
Arbetsmarknadsnämnden den
28 mars 2023

Ärende 4

Yttrande över remiss av Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar

Remiss från Kommunstyrelsen, KS 2022/1171

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat *Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar*, KS 2022/1171, till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

En utvecklad samverkan med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas med komplexa samhällsutmaningar och bidrar till mångfalden av aktörer samt till valfrihet för brukarna. Förslaget till Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap. Förslag till tillämpningsanvisningar syftar till att ge fördjupad kunskap om samverkansmodellen IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med samt bedömning av IOP som en lämplig samverkansmodell.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till att staden uppdaterat stadsövergripande riktlinjer för IOP för att säkerställa samsyn och tillämpning. Arbetsmarknadsnämnden har erfarenhet av samverkan inom ramen för IOP sedan 2015. Utifrån nämndens erfarenheter är det viktigt att klargöra att IOP inte ska betraktas som en universell lösning på samverkan med idéburen sektor, utan ska ses som ett av flera verktyg.

Det kan det finnas anledning att beakta den pedagogiska aspekten i hur riktlinjerna med tillhörande tillämpningsanvisningar är formulerade, för att främja riktlinjernas syfte.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill även framhålla att det som skulle kunna utvecklas i underlaget är IOP ställt till regler utifrån Lagen om offentlig upphandling (LOU) om reserverade kontrakt.

Genom att förtydliga förutsättningar för samverkan inom IOP och tydliggöra process i att ta fram en överenskommelse ges möjlighet till samsyn och erfarenhetsutbyte mellan nämnder, där det för att främja implementering och förvaltning av riktlinjerna skulle vara av nytta att samordna ett stadsövergripande nätverk.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar*, KS 2022/1171, till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Kommunfullmäktige i Stockholms stad antog 2017 riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (dnr 171- 84/2017) och kommunstyrelsen utfärdade vägledning för idéburet offentligt partnerskap 2019. Kommunfullmäktige beslutade i budget 2022 att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Utredningen om idéburna aktörer i välfärden lämnade i april 2020 betänkandet *Idéburen välfärd* (SOU 2019:56) ett antal förslag i syfte att främja ett ökat idéburet deltagande i välfärden. I betänkandet presenteras ett antal kriterier för vad som är kännetecknande för idéburna offentliga partnerskap. Utredningen har även tagit fram en särskild vägledning som innehåller alternativ för hur IOP kan ingås med beaktande av gällande regelverk.

Stadsrevisionen i Stockholm stad granskade 2021 stadens styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap (RVK 2020/9). Den samlade bedömningen var att granskade nämnders styrning och uppföljning av idéburet offentligt partnerskap behöver utvecklas för att partnerskapen ska ge avsedd effekt på politiskt prioriterade samhällsutmaningar. Samverkansformen har använts på olika sätt, då stadens styrdokument beskriver idéburet offentligt partnerskap på delvis motstridigt sätt, tillämpningen av riktlinjen skilde sig åt och kunskapen hos nämnder och förvaltningar om bakgrund till och syfte med idéburet offentligt partnerskap varierar.

Ärendet

Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap
Idéburna organisationer har länge spelat en viktig roll i välfärden och är i många fall föregångare för sådant som idag tillhör

välståndens kärna. Samtidigt fortsätter de att identifiera, artikulera och möta olika målgruppers behov vilket gör de idéburna aktörerna till viktiga innovatörer i samhället och ett viktigt komplement till stadens egna välfärdsverksamheter. Genom samverkan kan staden och civilsamhällets organisationer bättre ta tillvara de olika kompetenser, erfarenheter och perspektiv som ryms inom respektive sektor. En utvecklad samverkan med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas möta komplexa samhällsutmaningar, bidrar till en mångfald av aktörer samt en levande och demokratisk stad. Samverkan kan ske på olika sätt, till exempel genom föreningsbidrag, upphandling, valfrihetssystem eller idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap syftar till att stödja stadens nämnder och bolag att bedöma möjlighet till, samt ingående av idéburna offentliga partnerskap.

Att ingå ett idéburet offentligt partnerskap

Börja med att välja samarbetsform

När stadens nämnder eller bolag avser inleda ett samarbete i välfärdsfrågor med en idéburen aktör behöver nämnden eller bolaget undersöka hur samarbetet bäst organiseras.

Utmärkande för ett idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet är att:

1. Partnerskapet är ett samarbete mellan en eller flera offentliga aktörer och en eller flera idéburna aktörer i välfärden.
2. Det syftar till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål.
3. Såväl den offentliga som den idéburna aktören bidrar med resurser.

Kontrollera att det är en idéburen aktör

Om någon av stadens nämnder eller bolag överväger att ingå ett IOP behöver nämnden eller bolaget undersöka om den potentiella samarbetspartnern är en idéburen aktör. En idéburen aktör definieras som en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte som är angivet i stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling.

Stadens värdegrund och demokrativillkor

Nämnden eller bolaget ska vidare kontrollera att organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med stadens värdegrund, arbete för demokrati, icke-diskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkoret. Det huvudsakliga syftet med demokrativillkoret är att förhindra att offentliga medel tilldelas aktörer vars verksamheter inte är förenliga med samhällets grundläggande

värderingar såsom de formuleras i regeringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter.

Ett IOP måste vara förenligt med gällande rätt

Innan staden ingår ett IOP behöver nämnden eller bolaget kontrollera att partnerskapet är förenligt med gällande rätt. De handlar framförallt om följande regelverk:

- Kommunallagen.
- Upphandlingslagstiftningen.
- EU:s statsstödsregler.

Överenskommelse och juridiskt stöd

Jurist bör alltid biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå i ett IOP ska bedömas. Om den enskilda förvaltningen saknar jurist med rätt kompetens kan juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret bistå vid denna typ av bedömningar. Om nämnden eller bolaget bedömer att förutsättningar finns för att ingå ett IOP kan en process för framtagande av överenskommelse påbörjas i dialog med övriga parter i partnerskapet.

Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP)
Tillämpningsanvisning till Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) syftar till att ge fördjupad kunskap om samverkansmodellen IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med och bedömning av IOP som en lämplig samverkansmodell. Tillämpningsanvisningarna har ett fördjupande avsnitt av respektive avsnitt i riktlinjerna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utrednings- och utvecklingsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen. En arbetsgrupp med representanter från några av stadens förvaltningar har involverats i arbetet med att revidera riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP), där arbetsmarknadsförvaltningen funnits representerad och haft möjlighet att framföra förvaltningens synpunkter under beredningsarbetet.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till att staden reviderar de stadsövergripande riktlinjer för IOP för att säkerställa samsyn och tydligare styrning. Förvaltningen anser att en strukturerad och hållbar samverkan med idéburen sektor är viktigt och någonting som stärker arbetet inom nämndens verksamhetsområde. Genom samverkan kan offentlig och idéburen sektor tillsammans anta samhällsutmaningar, utveckla kvalitativa metoder och få möjlighet att stärka varandra genom att ta vara på de unika kompetenser och erfarenheter som ryms inom respektive sektor.

Arbetsmarknadsnämnden har erfarenhet av samverkan inom ramen för IOP sedan 2015. Nämnden ser det som ett viktigt verktyg i att möjliggöra samverkan, särskilt utifrån ett långsiktigt perspektiv vilket ger förutsättningar till utveckling, gemensamt lärande och kvalitet. Utifrån nämndens erfarenheter är det viktigt att klargöra att IOP inte ska betraktas som en universell lösning på samverkan med idéburen sektor, utan ska ses som ett av flera verktyg för samverkan och främjande av idéburen sektor, tillsammans med både föreningsbidrag och upphandling. Det är av vikt att tydliggöra hur IOP förhåller sig till andra möjliga samverkansformer för att säkerställa att IOP är lämpligast form för samverkan i varje enskilt fall.

Inom Stockholms stad finns många aktiva aktörer inom idéburen sektor. Det är viktigt att det finns enhetlighet och samsyn inom staden kring IOP, för att säkerställa att det regelmässiga utrymmet följs, samt att det utifrån civilsamhällets perspektiv blir tydligt hur staden arbetar med IOP för att säkerställa likvärdighet.

Förvaltningen är positiv till att de reviderade riktlinjerna förtydligar vad IOP innebär. Genom de tillhörande tillämpningsanvisningarna ges vägledning till hur respektive nämnd/bolag ska hantera initiativ till IOP och utforma samverkansöverenskommelser. Dock kan det finnas anledning att beakta den pedagogiska aspekten då riktlinjerna, liksom de tillhörande tillämpningsanvisningarna, är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk. Detta kan för handläggare eller representant från civilsamhället vara svårt att tolka och översätta till praktik. Det kan därför finnas anledning att se över användarvänligheten för att främja riktlinjernas syfte.

Det är positivt att riktlinjerna tydliggör att det finns möjlighet till stöd från juridiska avdelningen på stadsledningskontoret vid bedömning av möjligt samarbete genom IOP, då detta behöver ske utifrån varje fall.

I riktlinjerna hänvisas till ett offentligt register där idéburna organisationer kan ansöka om att registrera sig. Registrering sker först efter kontroll att organisationen uppfyller uppsatta kriterier för idéburen organisation inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Det kan vara av värde att tydliggöra att registret hanteras av Kammarkollegiet och återfinns på dess hemsida.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill även framhålla att det som skulle kunna utvecklas i underlaget är IOP i förhållande till LOUs regler om reserverade kontrakt. I en reserverad upphandling ges vissa

leverantörer, som annars skulle ha svårt att konkurrera om kontrakt, en positiv särbehandling där syftet är att stödja integration av personer med funktionsnedsättning eller andra personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Idéburens organisationer bedöms kunna komma ifråga som partner inom IOP samt som leverantör genom reserverat kontrakt, och då kunna ha flera parallella relationer med staden. Det kan därför finnas behov av samordning både inom och mellan nämnder/bolag.

Genom att förtydliga förutsättningar för samverkan inom IOP, och tydliggöra process i att ta fram en överenskommelse ges möjlighet till samsyn och erfarenhetsutbyte mellan nämnder. För att främja implementering och förvaltning av riktlinjerna så skulle det kunna vara av nytta att samordna ett stadsövergripande nätverk för handläggare och jurister som involveras i arbetet med IOP.

Karina Uddén	Anders Nordborg
Arbetsmarknadsdirektör	Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen	Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilagor

Tjänsteutlåtande och bilagor till *Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar*, KS 2022/1171

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2023-03-16
Anders Nordborg, Utvecklingschef	2023-03-16